všech účastníků v něm jmenovaných a také již ode všech schválený.

Odporovalo by tudíž zákonu t. j. časovému postupu vyjádřenému v § 52 a 68 not. ř., kdyby bylo jednání nejprve úplně skončeno pouze s některými účastníky a spis byl jimi podepsán v předpokladu, že účastník dosud nepřítomný dodatečně spis schválí a podepíše byť se tak stalo i téhož dne.

Z toho ostatně nenásleduje, že by se účastníci musili setkati vždy tváří v tvář a osobně mezi sebou jednati, protože zákon žádá jen jednání notáře s účastníky a nebylo by protizákonným, kdyby notář vyšetřoval vůli každého účastníka odděleně v nepřítomnosti ostatních a po sepsání spisu opět s každým odděleně zjišťoval souhlas napsaného spisu s jeho vůlí, předpokládaje, že by jej nedal dříve žádnému podepsati, dokud by nebyl schválen všemi účastníky, což by sice technicky bylo spojeno s obtížemi, zejména tam, kde je nutno přibrati svědky spisu, ale bylo by konečně myslitelno při nebezpečí epidemické nákazy kdy se účastník zdravý nemůže sejíti s nemocným, jak již v uveřejněném článku v minulém čísle bylo připamatováno.

Z toho resumuji, že zákon sice nenařizuje jednotnost celého jednání pro celý spis od začátku do konce od výslechu účastníků až do podpisu, ale vyžaduje jednotnost pro každé stadium jeho zřizování, takže před ukončením jednoho nelze přikročiti k dalšímu.

Opačný názor vedl by ostatně, jak si snadno představíme k důsledkům, které by se s činností notáře těžko daly srovnati.

Kdyby měl notář sepsati spis v nepřítomnosti některého účastníka a dáti jej ostaními účastníky schváliti a podepsati a spokojiti se tím, když by chybící účastník spisu se téhož dne dostavil ke schválení a podpisu jeho, mohlo by se snadno státi, že by k tomu nedošlo, účastník by se nedostavil toho dne, nýbrž o několik dní později, nebo by zemřel, anebo proti očekávání odepřel spis schváliti a podepsati.

Tu by notář nesměl spis sám podepsati a opatřiti jej svou úřední pečetí, protože by tím osvědčoval nepravdu a jednal by proti předpisu § 38 not. ř. an by spis obsahoval projev vůle účastníka ve skutečnosti dosud neučiněný nebo by osvědčoval jeho projev v jiný den, než se skutečně stal, což může míti velkou důležitost, a tak by listina nenabyla platnosti veřejné listiny ani ohledně projevu účastníků již podepsaných, resp. když notářské spisy se spisují většinou jen, kde forma jeho je podmínkou platnosti právního jednání, byla by listina vůbec neplatná.

Nehledě k tomu, že samozřejmým požadavkem je, aby neplatnosti listiny notářem sepsané bylo uvarováno, mohl by tento postup vésti i k materielní škodě strany a odpovědnosti notáře za ni, neboť byl-li by neplatným jednostranný projev podepsavších účastníků, nemohli by pak ani dědicové zemřelého nepodepsavšího účastníka ohlásiti přijetí nabídky podle § 862 obč. zák., kteryžto důsledek by nebyl možný, kdyby notář sepsal s každým účastníkem spis zvláštní.

Podobně při spisu, k němuž nutno přibrati svědky spisu, bylo by nutno tytéž svědky volati znovu k separátnímu jednání s opozděným účastníkem a tu by platnost spisu byla dokonce závislá jen od dobré vůle nebo možnosti dostavení se svědka, jehož jméno ve spise je uvedeno.

Namítne se mi snad, že podobné náhody, jako náhlé úmrtí účastníka, nebo odepření schválení a podpisu v poslední chvíli nejsou vyloučeny ani při zřizování notářského spisu se všemi účastníky zároveň přítomnými. Je však přece podstatný rozdíl, bylo-li uskutečnění spisu zmařeno jen účastníky samotnými nebo náhodou v jich osobě sběhlou tedy úplně bez viny notáře, protože jsou-li všichni účastníci spisu přítomni, musí jim býti hned patrno, že ke spisu nedošlo, — anebo bylo-li předloženo účastníkům spisu k podpisu jakési jeho torso, kterému dosud chybí zjištění jeho souhlasu s vůlí některého účastníka, neboť tu strany vzdálí se u vědomí, že podepsali platnou listinu, která pak nepředvídanou okolností platnosti vůbec nenabude.

Také zcela jinaký bude míti účinek náhlé úmrtí některého účastníka v poslední chvíli před podpisem listiny, byl-li spis sepsán se všemi účastníky a ode všech již po jeho přečtení schválen, než zemře-li účastník spisu, který dosud spisu neschválil. V prvním případě bude snad možno nahraditi podpis zemřelého potvrzením notáře a svědků podle § 68 lit. g) not. ř., ježto materielní podmínka schválení přečteného spisu byla již splněna, kdežto v druhém případě bude opět celý spis neplatný, an bude obsahovati prohlášení zemřelého účastníka, který spis neschválil a nebude proto moci býti podepsán ani notářem.

To bude zejména důležité, je-li v době zřizování spisu některý účastník těžce nemocen nebo smrtelně zraněn, a bude tu záhodno vyvarovati se separátnímu jednání, které by mohlo snadno zaviniti neplatnost spisu.

Zbývá ještě otázka, zdali nedodržení zmíněného časového postupu při zřizování notářského spisu bude míti v zápětí jeho neplatnost i tehdy, když nepřítomný účastník dodatečně téhož dne, kdy spis ostatními účastníky byl schválen a podepsán, také jej schválí a podepíše.

Notářský řád stanoví sankci neplatnosti resp. ztrátu moci veřejné listiny výslovně pouze na nezachování formálností a pravidel nařízených v §§ 54 až 65 a na vynechání některé formálnosti jmenované v § 68, nepraví však, že nezachování postupu při zřizování spisu stanoveného v § 52 mělo by v zápětí neplatnost spisu. Naproti tomu však mám za nejvýše sporné, může-li listina původně bez podstatné náležitosti totiž bez schválení některého účastníka zřízená a ostatními podepsaná, tudíž původně neúplná a jako veřejná listina neplatná býti dodatně konvalidována prohlášením a podpisem účastníka, protože jinak posuzovati dlužno právní jednání samotné, které zajisté může nabývati platnosti teprve po uzavření splněním podmínky a pod. — a jinak přísnou formu jeho, jakou jest notářský spis, který jistě musí býti platným hned od svého vzniku.

Avšak i nehledě k této otázce platnosti již s ohledem na odpovědnost notáře a známou přísnost, s jakou jest u nás zejména jinými orgány státní správy posuzován náš stav, dlužno naléhavě doporučovati při notářském spisu dodržování jednotnosti aktu aspoň v jednotlivých stadiích jeho zřizování.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Břemena patronátní v zákonu náhradovém. Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 30. listopadu 1926, č. j. R I 965/26.

Ze zásady, že věcná břemena přecházejí v důsledku své věcné povahy na každého nabyvatele, učinil právě náhradový zákon výjimku a nenechává je přecházeti na nabyvatele, tedy

na stát neb dále na přídělce. Tu se výměnek a ovšem i všecka ostatní břemena a závady, též i hypoteční pohledávky z nemovitosti samé knihovně vymažou, takže na ní přestanou váznouti a následkem toho také nepřejdou na nového nabyvatele, tož na stát a dále designovaného jím přídělce § 26 odst. 3, § 27, § 28 odst. 2 náhr. zák.), nýbrž odkázáni jsou jedině a výlučně na úhradu z přejímací ceny (§ 48 téhož zák.). Zákon chce, aby přídělce dostal pozemkový příděl čistý.

K výkladu § 233 obč. zák. a § 187 poz. pat.
(Rozh. nejv. soudu ze dne 1. prosince 1926. č. j. Rv I 1176/26.)

Nejvyšší soud změnil rozsudky obou stolic a uložil žalovanému, aby vrátil nezl. žalobkyni zapůjčenou částku 10.000 Kč. Nejv. soud zastává důsledně názor vídeňského nejv. soudu (Gl. M. XV. sv. z r. 1880 č. 6642), že předpis § 233 obč. zák. platí i pro nezletilce pod mocí otcovskou (srov. rozh. R II 110/23, Rv I 1313/23, Rv I 1723/25). Zapůjčil-li otec ze jmění dcery 33.000 Kč téměř jednu třetinu, 10.00 Kč, nenáleží uzavření smlouvy té k řádnému hospodaření, nýbrž jde o věc zvláštní důležitosti, která se bez soudního schválení nedá uskutečnit. Nesejde na tom, že novelisovaný § 152 obč. zák. (§ 2 III. dílčí nov.) jmenuje výslovně §§ 246—248 obč. zák.), neboť přes to i novým doslovem předpisu toho řečeno jasně, že nezletilé děti v otcovské moci rovnají se ve příčině jimi převzatých závazků poručencům, jak to plyne též z § 149. obč. zák. Citací §§ 246 až 248 vytkl zákon výjimku ve příčině nezletilců, pokud šlo o smlouvu služební. Dle § 187 nesp. pat. musí výměry, kterými se schvaluje (§§ 233, 282 obč. zák.) jednání neb smlouvy ujednané za nezletilce, jak u sborových, tak u okresních soudů, býti vždy písemně vyhotoveny a opatřeny důvody, které přiměly soud k schválení ujednání. Ne od ústního sdělení u soudu neb protokolárního prohlášení počítá se lhůta rekursní, nýbrž od písemného doručení takového usnesení (§ 11 nesp. pat., rozh. nejv. s. Vážný č. 3810).

III.

Právní účinnost veřejné obchodní společnosti nastává toliko v poměru k osobám třetím teprve zápisem do obchodního rejstříku, pokud se týče započítání obchodu (čl. 110 obch. zák.), kdežto právní poměry mezi samými společníky řídí se dle společenské smlouvy dnem, kdy nabyla účinnosti. Vystoupení společníka a postoupení práv ze smlouvy společenské osobě třetí, jest důležitým důvodem k zrušení této smlouvy.

Rozh. nejv. soudu ze dne 30. listopadu 1926 aj. Rv I 828/26-1.

Je-li ve znění firmy uvedeno sídlo závodu a nesouhlasí-li znění obce té s úředním názvem jejím ve statistickém lexikonu obcí v Čechách a na Moravě, nemůže rejstříkový soud dohánětí stranu k opovědi příslušné změny znění firmy pořádkovými pokutami, nýbrž musí sám učiniti opatření přesně dle výnosu ministerstva spravedlnosti z 8. března 1925 č. 1784 (Věstník 1925 č. 10) to jest provésti opravu názvu obce, když byl stranu o tom vyrozuměl a ta ve lhůtě jinakého úmyslu neprojevila, z moci úřední.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 15. prosince 1926 R I 1095/26. Krajský soud v Ml. Boleslavi Firm 1835/26.)

Firma X v Malé Skále zapsána byla v obchodním rejstříku jen německy a jelikož ve znění firmy bylo uvedeno její sídlo »Klein Skal« jako součást firmy, byl majitel firmy po úředním konstatování toho, že označení sídla firmy neodpovídá úřednímu názvu obce, vyzván usnesením rejstříkového soudu, aby do 4 neděl opověděl pozměnění znění firmy uvedením správného označení jejího sídla do firmy pojatého, jak toto odpovídá úřednímu názvu obce totiž »Malá Skála«.

Když firma vyzvaná ničeho v dané jí lhůtě neprovedla, vyzval ji soud rejstříkový podruhé pod pokutou 100 Kč, aby v nové lhůtě 4 neděl provedla nařízenou opravu znění firmy.

Stížnosti její soud rekursní nevyhověl, jelikož dle čl. 3 nař. vlády ze 25. srpna 1921 č. 324 Sb. z. a n. musí úředních názvů míst užíváno býti všemi soudy, úřady a orgány a podniky, jakož i ve styku s nimi.

Dle statistického lexikonu obcí v Čechách zní jméno obce Klein Skal, pojaté do znění firmy stěžovatelčiny, nyní pouze česky »Malá Skála« a tedy jen tohoto názvu jedině užívati lze.

Právem proto vyzval první soud stěžovatele k opovědi této změny firmy a poněvadž stěžovatel prvé výzvě nevyhověl, stala se vším právem druhá výzva pod pohrůžkou pokuty dle čl. 26 obch. z.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu, zrušil usnesení nižších soudů a nařídil soudu rejstříkovému, aby nařídil nové opatření přesně ve smyslu výnosu ministerstva spravedlnosti z 8. března 1925 č. 1784 (č. 19 věstníku z r. 1925).

Odůvodnění: Dle zákona ze dne 14. dubna 1920 č. 266 sb., nařízení vlády z 25. srpna 1921 č. 324 sb. a výnosu ministerstva spravedlnosti z 8. března 1925 č. 1784 jest nahraditi dosavádní název obce sídla firmy, který nebyl pojat do statistického lexika obcí v Čechách, úředním názvem obce vyznačeným v tomto lexiku a to i tehdy, byl-li onen název součástí firmy. (Srovn. rozh. č. 5275 a 5429.)

Než rejstříkový soud nepostupoval přesně dle předpisů shora citovaného ministerského výnosu č. 1784/ai 1925, které soudům ukládá, aby o obmýšlené změně znění firmy zpravily jejího majitele s výzvou, aby do stanovené lhůty soudu oznámil, zda nové znění firmy béře na vědomí, či zda hodlá opověděti jiné znění. Teprve kdyby se majitel firmy k této výzvě nevyjádřil, neb nové znění firmy neohlásil, bylo by postupovati dále dle uvedeného nařízení.

Poněvadž se rejstříkový soud tímto předpisem neřídili, bylo usnesení obou stolic zrušiti a rozhodnouti, jak se stalo. -r.

Společenstvo nemůže se usnésti na změně stanov, dle níž se členský (závodní) podíl snižuje, poněvadž se tím dotýká nabytých práv věřitelů společenstva.

Rejstříkový soud může z moci úřadu nařídití společenstvu opravu ustanovení stanov, třeba už ve společenstevním rejstříku zanešených, odporují-li tato zákonu.

Předpis stanov, že představenstvo samo rozhoduje, má-li hlásící se osoba za člena býti přijata čili nic, neodporuje zákonu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 28. prosince 1926 R I 938/26. Krajský soud v Litoměřicích Firm 2872/26.)

Rejstříkový soud zamítl opověď společenstva X, aby zapsána byla do společenstevního rejstříku změna stanov, dle níž snižuje se členský (závodní) podíl s dosavádních 500 Kč na 400 Kč a při tom nařídil družstvu zároveň opravu stanov, potud, aby ve znění firmy jeho uvedené sídlo družstva odpovídalo úřednímu jménu města (§ 1 stanov), dále změnu ustanovení stanov, že představenstvo může osobu, hlásící se za člena, odmítnouti bez udání důvodu (§ 3 stanov) a konečně změnu § 2 stanov co do vymezení účelu a předmětu podniku společenstva.

Rekursní soud stížnosti v žádném bodu nevyhověl schváliv zvláště i zamítnutí ohlášené změny stanov co do snížení členského (závodního) podílu, kteréž zamítnutí odůvodnil rejstříkový soud tím, že snížení podílu dotýkajíc se nabytých již práv věřitelů žadatelových odporuje zákonu.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu jen tak dalece vyhověl, že se usnesl, že rejstříkovým soudem žadateli uložená oprava stanov (§ 3) má odpadnouti.

Odůvodnění: Pokud stěžovatel napadá potvrzující usnesení, jímž opověď jeho změny stanov byla zamítnuta, není tu podmínek § 16 cís. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z., takže dovolací rekurs v tom směru jest neodůvodněný.

Stejně nedostává se mu těchto předpokladů ani co do souhlasného usnesení nižších soudů, jímž uloženo mu opraviti stanovy pokud se týče znění firmy správným vytčením sídla souhlasně s úředně stanoveným místopisem a pokud jde o nařízenou změnu stanov co do vymezení účelu a předmětu podniku.

Ve věci samé stačí poukázati ku správným důvodům napadeného usnesení. Pokud jde o výtku, že není přípustno, aby byla nařízena změna stanov ve společenstevním rejstříku již zapsaných, dlužno uvésti, že dle zásad § 3 min. nař. ze 14/5 1873 č. 71 ř. z. a § 2 a 9 zák. z 10/6 1903 č. 133 ř. z. jest rejstříkový soud povinen dbáti z moci úřední toho, aby byly zachovávány předpisy o opovědi k zápisu do obchodního rejstříku a aby byly odstraněny nesprávnosti odporující zásadám společenstevního zákona. Jest nerozhodno, že stanovy, obsahující předpis, příčící se zákonu, byly již zapsány, neboť tím není nijak dotčena právě uvedená dohledací povinnost rejstříkového soudu a to tím méně, ježto nezákonný zápis v rejstřík, ať se již stal ze skutkového nebo právního omylu, nemůže býti základem práv a závazků.